

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 6. august 2021
(OR. en)

11175/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0255(NLE)

EDUC 262
JEUN 70
SOC 452
RECH 369
DIGIT 106

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	5. august 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 455 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse põimõpet kvaliteetse ja kaasava põhi- ja keskkariduse tagamiseks

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 455 final.

Lisatud: COM(2021) 455 final

Brüssel, 5.8.2021
COM(2021) 455 final

2021/0255 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse põimõpet kvaliteetse ja kaasava põhi- ja keskhariduse tagamiseks

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2021) 219 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Võrdne juurdepääs kvaliteetsele haridusele on hädavajalik nii majandusliku arengu kui ka sotsiaalse progressi seisukohast. Hariduspoliitika peaks võimaldama kõigil kodanikel saavutada oma täieliku potentsiaali ja arendada oma pädevusi elukestva õppe kaudu. See on üks põhisõnumeid, mida väljendatakse komisjoni teatises *Euroopa sotsiaalõiguste samba loomise kohta*;¹ Euroopa haridusruumi visioonis;² *digiõppe tegevuskavas 2021–2027*;³ *nõukogu resolutsioonis, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030)*;⁴ ning *nõukogu järeldustes, mis käsitlevad võrdseid võimalusi ning kaasamist hariduse ja koolituse valdkonnas kõigi haridusalase edu edendamiseks*.⁵ COVID-19 pandeemia ajal esile kerkinud haridusalaste väljakutsete tõttu on selle eesmärgi saavutamine muutunud veelgi pakilisemaks.

(1) Kavandatud soovituses käsitletavat probleemi

COVID-19 pandeemiast tingitud koolimajade sulgemine ja laiemad ühiskondlikud piirangud on toonud esile põhi- ja keskkoolide, sealhulgas kutsehariduse ja -õppe tugevad ja nõrgad küljed. Haridus- ja koolitussüsteemides on ilmnunud tohutu innovatsioonisuutlikkus ja uute lähenemisviiside kasutuselevõtmise võimekus,⁶ aga ka märkimisväärsed puudujäägid, mis tulenevad vähesest valmisolekust kasutada ära erinevaid õppekeskkondi ja -vahendeid.

- Õpilaste jaoks oli õppeprotsess sageli aeglasem ja pinnapealsem ning mõnikord esines selles viivitusi. Süstemaatilise kooliskäimise ja rütmi ning õpetajate ja kaasõpilastega tiheda suhtlemise puudumine muutis õppimise üldiselt keerulisemaks.
- Mõningatel juhtudel kannatas füüsiline, vaimne ja emotsionaalne heaolu, sest paljud koolid ei suutnud korraldada struktureeritud tegevust või juurdepääsu rajatistele ning laste tervis ja motivatsioon sõltusid perest⁷ ja kodusest keskkonnast.
- Paljudel peredel ja õpilastel, eelkõige ebasoodsas olukorras olevates rühmades, puudusid kodus õppimisega toimetulemiseks vajalikud vahendid ja suutlikkus⁸. See

¹ COM(2017) 250.

² https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_et

³ COM(2020) 624.

⁴ ELT 2021, C 66, 26.2.2021, lk 1.

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52021XG0610\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52021XG0610(01))

⁶ Näiteks võeti kiiresti vastu uued õigusaktid, millega anti kohalikele omavalitsustele ja koolijuhtidele suurem autonoomia. Paljud koolid on loonud või uuendanud partnerlussuhteid lapsevanemate, kohalike kogukondade, ettevõtjate, äriühingute, vabatahtlaste ja kultuuriorganisatsioonidega (sealhulgas ringhäälinguorganisatsioonidega, nagu märgiti digiõppe tegevuskavaga seotud avalikus konsultatsioonis).

⁷ Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus kogus üheksas ELi liikmesriigis laste ja perede arvamusi, mis kajastati ühiskeskuse aruandes selle kohta, [kuidas tulid pered 2020. aasta kevadel COVID-19 liikumispõrangu ajal toime erakorralise kaugõppega](#).

⁸ Digiõppe tegevuskava koostamiseks korraldatud avaliku konsultatsiooni tulemuste kohaselt teatasid vanemad ja õpilased konkreetsetest raskustest erakorralisele kaugõppele üleminekul. Vanemad teatasid, et nende lastel olid iseäranis halvad kogemused seoses õpimotivatsiooni, eksamineerimise/hindamise ja tagasisidega ning veebipõhise õpisisu kehva kvaliteediga. Peamise probleemina nimetati sotsiaal-

oli väga murettekitav õpilaste puhul, kellele tavaolukorras oleks koolis tagatud sihipärane õpitugi, subsideeritud ja tervislik toit⁹ või võimalus osaleda mitmesugustes õppekavavälistes tegevustes, sealhulgas füüsilises tegevuses.

- Paljud süsteemid, koolid ja haridustöötajad ei olnud niisuguseks muutuseks digipädevuse ja -ressursside, sealhulgas ühenduvuse ja taristu mõttes valmis¹⁰. Mõned põhi- ja keskkooliõpetajad teatasid ametiasutuste selgete suuniste ja kommunikatsiooni puudumisest. Samuti teatasid nad, et neil puudus toetus ja koolitus õppe kavandamiseks ajaks, mil kõik õpilased või enamik õpilasi õpivad kodus.
- Olulised haridustöötajad – külalisspetsialistid, õpilasi ja peresid toetavad kontaktametnikud, kultuuriorganisatsioonide haridustöötajad, samuti koolitajad ja juhendajad töökohapõhises õppes – ning nende ressursid ei pääsenud enam koolidesse.
- Teadus- ja kunstiõppeainete õpetamine ning kutseharidus ja -õpe oli häiritud, kuna nende puhul on vaja spetsiifilisi ruume, laboreid ja seadmeid ning nii pedagoogilistel kui ka ohutuskaalutlustel on tavaliselt vajalik koolitatud spetsialistide järelevalve.
- Kaugõppe ajal oli koolidel raske säilitada kooliperesse kuulumisest tulenevaid isiklikke ja sotsiaalseid hüvesid.

Kindlasti ei piirdu kvaliteetsema ja kaasavama hariduse ja koolituse saavutamise püüdlused COVID-19 kontekstiga. Täitmist vajavad ülesanded hariduse ja koolituse korraldamisel jäävad samaks: luua sisukaid õpikogemusi erinevates keskkondades ning erineva vanuse ja võimetega ning erinevatest oludest õpilastele; toetada pädevuste laiapõhjalist arendamist, pidades silmas õpilaste praeguseid ja tulevasi vajadusi üleilmses ühiskonnas; toetada heaolu ning abistada haridustöötajaid ja koole organisatsiooniliste ja pedagoogiliste lähenemisviiside kohandamisel ja jätkuval täiustamisel kõigi õpilaste hüvanguks. Põimõppe abil nende ülesannete täitmine ja suutlikkuse suurendamine eeldab haridus- ja koolitussüsteemi kui terviku ühtset lähenemisviisi, mis moodustab osa pideva täiustamise kultuurist.

(2) Kavandatud soovitus eesmärgid

Käesolev soovitus on osa vahetust reaktsioonist kogemustele, mis saadi COVID-19 pandeemia ajal, mis rõhutas ja süvendas paljusid varasemaid probleeme ja ebavõrdsuse tegureid. Soovitus pakutakse välja lühemaajalised meetmed seni täheldatud kõige pakilisemate puuduste kõrvaldamiseks ja nooremale põlvkonnale avalduva mõju leevendamiseks. Ühtlasi visandatakse edasised sammud põhi- ja keskhariduses õppekeskkondade ja -vahendite kombineerimiseks viisil, mis võib aidata luua

majanduslikke erinevusi õpilaste vahel. Vt ka peagi avaldatav uuring: Cachia R., Velicu A., Chaudron S., Di Gioia R. & Vuorikari R., „Remote schooling during Covid-19 spring 2020 lockdown. A closer look at European families“.

⁹ ELi koolikava võimaldab lastel saada teadmisi tervisliku toitumise ja tervisliku elustiili kohta. Vt [Koolikava | Euroopa Komisjon \(europa.eu\)](#)

¹⁰ Digiõppe tegevuskava koostamiseks korraldatud avaliku konsultatsiooni tulemuste kohaselt puudus 69 %-l põhikoolidest ja 64 %-l keskkoolidest varasem kogemus digitehnoloogial põhineva kaugõppega. Vastajad teatasid mitmesugustest probleemidest ja takistustest, sealhulgas digitaristu ja digivõimekuse puudumisest, kehvast õppetöö korraldusest, ebapiisavast suhtlusest kooli ja kodu vahel ning digipädevuste puudumisest, eelkõige haridustöötajate seas.

vastupidavamaid haridus- ja koolitussüsteeme kooskõlas digiõppe tegevuskavaga aastateks 2021–2027 ja Euroopa haridusruumiga ning valmistada ette pinnast Euroopa digikümnendi¹¹ eesmärkide saavutamiseks. Üldine siht on parandada hariduse ja koolituse kaasavust ja kvaliteeti ning täiustada kõigi õpilaste pädevuste laiapõhjalist arendamist.

Kavandatud soovitus ei propageerita universaalset haridustöötajate väiksemat kohalolu õppetöös ega julgustata kulutama rohkem aega ekraani ees. Samuti ei taotleta põhi- ja keskkhariduse andmisel trükimaterjalide ja kirjutusvahendite järsku ja valimatut asendamist digitehnoloogiaga¹². Platvormide ja suhtluskanalite rohkus võib suurendada õpilaste, haridustöötajate ja lapsevanemate digiväsimuse ja korraldusliku läbipõlemise ohtu. COVID-19 pandeemiast taastumise ühe osana on kavandatud soovitus eesmärk pigem toetada kvaliteedile ja kaasavusele suunatud tasakaalustatud koolihariduse pidevat arendamist ja täiustamist (nii pedagoogika kui ka õppematerjalide osas), mille lisaeelis on piisav vastupanuvõime toimetulekuks ja kohandamiseks.

(3) Soovituselised sätted

Põimõppega on formaalhariduses ja -õppes tegemist siis, kui kool, haridustöötaja või õpilane kasutab õppeprotsessis rohkem kui ühte lähenemisviisi,

- kombineerides koolipõhist õppekeskkonda ja kaugõppekeskkonda ning
- kombineerides õppeülesannete raames erinevaid õppevahendeid, mis võivad olla digitaalsed (sh veebipõhised) ja mittedigitaalsed.

Põimõppe optimaalse kasutamise tagamiseks peavad õpetajatel ja õpilastel olema vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud ning nad peavad olema valmis kasutama asjakohaseid digitaalseid vahendeid ja tegema õppetöös muudatusi. Lähenemisviis põimõppele peab olema ka piisavalt paindlik, et võimaldada õppe kohandamist õpilaste vajadustega ning anda haridustöötajatele vabadus kasutada põimõpet vastavalt kontekstile ja sihtrühmale. Põimõpet soodustavate tingimuste loomine sõltub ka õpilaste ressurssidest ning kooli korraldusest, kultuurist ja ressurssidest, s.t sobivate, taskukohaste ja hästitoimivate õppevahendite ja -keskkondade kasutamise võimalustest. Käesolevas soovitusel rõhutatakse, et selle saavutamiseks on vaja võtta meetmeid eri tasanditel (kool ja selle kohalik ökosüsteem; liikmesriigi või piirkondliku haridussüsteemi tasand; vajaduse korral ELi tasandi toetus) ja eri ajavahemike jooksul: lühiajalises perspektiivis vahetu reaktsioonina pandeemiaele ning keskpikas perspektiivis selleks, et rakendada seda lähenemisviisi kvaliteetse ja kaasava hariduse edendamiseks.

(4) Vastastikune täiendavus muude algatustega

Kavandatud soovitusel eesmärk on täiendada muid kooliharidusega seotud küsimusi käsitlevaid komisjoni algatusi, nimelt digiõppe tegevuskavas 2021–2027 esitatud meetmeid ja

¹¹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_et

¹² Uuringud on näidanud, et see võib põhjustada tagasilööke õpilaste süvalugemisoskuste arendamisel; vt *Stavangeri deklaratsioon lugemise tuleviku kohta* (<https://ereadcost.eu/wp-content/uploads/2019/01/StavangerDeclaration.pdf>). 2019. aastal enam kui 100 teadlase allkirjastatud deklaratsioon sisaldab Euroopa teaduse ja tehnika alase koostöö raames ELi rahastatud teadustegevuses „Lugemise areng digiteerimise ajastul (E-READ)“ nelja aasta jooksul tehtud empiiriliste uuringute peamisi tulemusi.

Euroopa haridusruumi algatust „Õpiedu saavutamise teed“¹³, mille eesmärk on aidata kõikidel õpilastel omandada põhioskused ja saada keskharidus, samuti Euroopa oskuste tegevuskava¹⁴ ning eelkõige kutseharidust ja -õpet käsitlevat nõukogu soovitus¹⁵, milles esitatakse ELi ajakohastatud poliitiline visioon kutsehariduse ja -õppe, sealhulgas selle digiteerimise ja põimõppe kasutamise kohta. Kavandatud soovitus täiendab ka muud programmi „Erasmus+“ algatusi, sealhulgas „Õpetajate akadeemiade“ algatust.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Algatus on kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 165 ja 166. Artiklis 165 on sätestatud, et liit „aitab kaasa kvaliteetse hariduse arendamisele, soodustades koostööd liikmesriikide vahel ning vajaduse korral toetades ja täiendades nende tegevust, samal ajal täiel määral respektides liikmesriikide vastutust õpetuse sisu ja haridussüsteemide korralduse eest“. Lisaks on artikli 165 lõikes 2 täpsustatud, et liidu haridusmeetmete eesmärk on muu hulgas ergutada kaugõppe arengut. Artiklis 166 on sätestatud, et liit rakendab kutseõppepoliitikat, mis toetab ja täiendab liikmesriikide meetmeid, samal ajal täiel määral respektides liikmesriikide vastutust kutseõppe sisu ja korralduse eest.

Algatus ei hõlma ettepanekut laiendada ELi reguleerimispädevust või panna liikmesriikidele siduvaid kohustusi. Liikmesriigid otsustavad vastavalt oma siseriiklikule olukorrale, kuidas nad soovitusi rakendavad.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Igal liikmesriigil on õppetöö kavandamiseks ja korraldamiseks oma kultuur ja õigusaktid. Liikmesriigid vastutavad täielikult õppe sisu ning haridus- ja koolitussüsteemide korralduse eest. Samas on liikmesriikidel mitmeid ühiseid probleeme, mis on seotud nende haridus- ja koolitussüsteemide valmisolekuga ning mille tõi nähtavale COVID-19 pandeemia mõju õpilastele, nende peredele, õpetajatele, koolitajatele ja asutuste juhtidele. Soovitus eesmärk on toetada liikmesriike nende haridus- ja koolitussüsteemide valmisoleku ja vastupidavuse tugevdamisel tasakaalustatud põimõppekäsitusel väljatöötamise kaudu.

Kavandatud soovitusel lisaväärtus ELi tasandil seisneb ELi suutlikkuses

- soodustada ühist lähenemisviisi lühiajalistele lahendustele seoses pandeemia ajal kogetud probleemidega, mis põhjustasid või süvendasid suuri lünki õpiväljundites;
- edendada ühist Euroopa arusaama põimõppega kaasnevatest võimalustest, milleks on muu hulgas hariduse ja koolituse kvaliteedi ja kaasavuse parandamine ning õpilaste pädevuste laiapõhjaline arendamine ja heaolu;
- hõlbustada poliitikakujundajate, teadlaste ja haridustöötajate oskusteabe ja parimate tavade jagamist süsteemide ja koolide tasandil;

¹³ COM(2020) 624.

¹⁴ COM(2020) 274 final.

¹⁵ ELT C 417, 2.12.2020, lk 1–16.

- toetada ELi tasandi algatusi, mille eesmärk on edendada haridustöötajate ja õpilaste pädevuste arendamist õppekeskkondade ja -vahendite kombineerimise alal ning
- ergutada investeerimist eespool nimetatud valdkondadesse.

Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega visandatakse ettepanekus edasised sammud õppekeskkondade ja -vahendite kombineerimiseks põhi- ja keskhariduses ning esitatakse sellekohased soovitusel.

- **Proportsionaalsus**

Käesoleva soovitusel ega vorm ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik soovitusel eesmärkide saavutamiseks. Liikmesriikide võetavad kohustused on vabatahtlikud ja igal liikmesriigil on vabadus otsustada, millist lähenemisviisi kasutada.

- **Vahendi valik**

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 165 ja 166 osutatud eesmärkide saavutamisele kaasa aitamiseks nähakse kõnealuse aluslepinguga ette, et nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal vastu soovitusel.

Hariduse ja koolituse valdkonnas, kus ELi pädevuses on tegevust toetada, on nõukogu soovitusel asjakohane vahend, mida on selles valdkonnas Euroopa meetmete võtmiseks sageli kasutatud. Õigusliku vahendina kajastab see liikmesriikide tahet rakendada esitatud meetmeid ja annab tugevama poliitilise aluse asjaomases valdkonnas koostöö tegemiseks, austades samal ajal täielikult liikmesriikide pädevust hariduse ja koolituse valdkonnas.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- ***Praegu* kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei ole kohaldatav.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

2020. ja 2021. aastal konsulteeris Euroopa Komisjon haridusministeeriumide esindajate, Euroopa võrgustikesse kuuluvate organisatsioonide (õpetajakoolituse pakkujad, lapsevanemad, õpilased, tööandjad, ametiühingud), haridustöötajate ja teiste üldsuse esindajatega. Kõnealuse valdkonna probleeme ja võimalusi on aidanud paremini mõista täiendavad lähenemisviisid ja kontekstid: veebikoosolekud ja -seminarid, hariduse ja koolituse sihtrühmadele seas tehtud küsitlused ning teadusprojektid.

Oluline etapp oli 2020. aasta veebruarist septembrini toimunud avalik konsultatsioon, mis moodustas osa digiõppe tegevuskava 2021–2027 käsitleva teatise ettevalmistamisel tehtud tööst. Selles keskenduti COVID-19 pandeemia mõjule ja saadi üle 2700 vastuse 60 riigist. Samuti konsulteeriti eTwinningu platvormi õpetajate ja koolijuhtide virtuaalkogukonna kaudu Euroopa koolilastega.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ettepanek põhineb mitmesugustel aruannetel ja uuringutel, mis käsitlevad pedagoogilisi lähenemisviise võtmepädevuste arendamisele, õpetajate ja koolijuhtide kutsealast arengut, digitehnoloogia kasutamist koolihariduses ning koolihariduse juhtimist. Teatavate aspektide puhul andsid oma panuse ka kolm ekspertkonsultanti, kes kaasati hariduse ja koolituse 2020. aasta raamistiku¹⁶ alusel. Läbivaatamise käigus võeti teadmiseks OECD, UNESCO ja Euroopa Nõukogu aruanded ja uuringud, samuti Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse töö (eelkõige seoses pedagoogiliste lähenemisviisidega võtmepädevuste arendamisele, digitehnoloogia kasutamisega koolihariduses ning laste ja nende perede õppetöökogemustega pandeemia varastes etappides). See teave on esitatud soovitusel lisatud komisjoni talituste töödokumendis.

- **Mõjuhinnang**

Mõju hindamist läbi ei viidud, võttes arvesse asjaolu, et kavandatud tegevus täiendab liikmesriikide algatusi ja on vabatahtlik, ning eeldatava mõju ulatust. Ettepaneku koostamisel tugineti varasematele uuringutele, liikmesriikidega konsulteerimisele ja avalikule konsultatsioonile.

- **Õigusloome kvaliteet ja lihtsustamine**

Ei ole kohaldatav.

- **Põhiõigused**

Kavandatud soovitus austab põhiõigusi ja järgib Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, nimelt artiklis 14 sätestatud õigust haridusele ja artiklis 8 sätestatud õigust isikuandmete kaitsele. Isikuandmeid tuleb töödelda asjakohaselt ja kindlaksmääratud eesmärkidel ning asjaomase isiku nõusolekul või muul seaduses ettenähtud õiguslikul alusel. Lisaks on igal juhul õigus tutvuda tema kohta kogutud andmetega ja õigus nõuda nende parandamist. Meetmeid rakendatakse kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate ELi õigusaktidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679¹⁷ füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

4. MÕJU EELARVELE

Selle algatuse jaoks ei ole vaja ELi eelarvest lisavahendeid.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

¹⁶ [Euroopa poliitikakoostöö \(raamistik HK 2020\) | Haridus ja koolitus \(europa.eu\)](#)

¹⁷ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.119.01.0001.01.EST

Rakendamise toetamiseks teeb komisjon ettepaneku töötada koostöös liikmesriikidega välja konkreetsed juhendmaterjalid, käsiraamatud ja muud asjakohased materjalid, mis põhinevad tõenditel, vastastikusel õppimisel ja kindlakstehtud headel tavadel. Sellega täidetakse koolide ja haridussüsteemide tasandil põimõppekäsituse väljatöötamise toetamisel ilmnunud lüngad.

Komisjon kavatseb esitada aruande soovitude rakendamise kohta hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku kontekstis, mille eesmärk on liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei ole kohaldatav.

- **Soovituse ja komisjoni talituste töödokumendi ülevaade**

Soovituse projektis esitatakse suunised ja meetmed, mida liikmesriigid saavad järgida ja rakendada pandeemia lühiajaliste tagajärgede ületamiseks ning selleks, et tasakaalustatud ja täpselt sihitud põimõppekäsitus aitaks saavutada kvaliteetset ja kaasavat põhi- ja keskharidust. Selles esitatakse Euroopa Komisjoni kohustus täiendada ja toetada liikmesriikide meetmeid kõnealuses valdkonnas.

Lisatud komisjoni talituste töödokumendis kirjeldatakse mitmesuguste hiljutiste uuringute tulemusi ning Euroopa sidusrühmade arvamusi ja kogemusi, mis toetavad kavandatud soovitusi, ning tuuakse näiteid poliitikameetmetest ja projektidest kõnealuses kiiresti arenevas valdkonnas.

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse põimõpet kvaliteetse ja kaasava põhi- ja keskhariduse tagamiseks

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 165 ja 166,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 pandeemia on mõjutanud haridus- ja koolitussüsteeme kõikjal maailmas ja kogu liidus ning pannud need enneolematu surve alla. Ühiskondlikud piirangud tõid kaasa suuri muutusi õpetamises ja õppimises, samuti haridus- ja koolituskogukondade vahelises suhtlemises ja koostöös¹⁸. Need mõjutasid õpilasi, nende peresid, õpetajaid, koolitajaid ja asutuste juhte, samuti hariduse andmist toetavaid kogukonnatöötajaid, näiteks sotsiaaltöötajaid ja kultuurihariduse pakkujaid. Liikmesriigid suutsid kiiresti võtta kasutusele kaugõppemeetodid, eelkõige digitaalsed lahendused, ja toetada nende rakendamist. On saadud kogemusi hariduse andmise uute võimaluste alal; muu hulgas on märkimisväärselt kasvanud õpetajate digipädevus ning tihenunud sidemed koolide ja laiema kogukonna vahel. Paljudes liikmesriikides ilmnisid aga haridussüsteemi puudujäägid, mis seisnesid selles, et puudusid laialdane valmisolek ja vahendid üleminekuks teistsugusele õpetamisele ja õppimisele; see olukord tõstis esile ja süvendas olemasolevaid lünki, vajadusi ja ebavõrdsust. Nende puudustega tuleb tegeleda ning lisaks tuleks parandada haridus- ja koolitussüsteemide vastupanuvõimet, et edaspidi muutuvate oludega paremini toime tulla ja nendega kohaneda.
- (2) Digiõppe tegevuskavas 2021–2027 esitatakse Euroopa Komisjoni visioon kvaliteetsest, kaasavast ja kättesaadavast digiõppest Euroopas. Tegevuskava kujutab endast üleskutset teha Euroopa tasandil tihedamat koostööd, et õppida COVID-19 pandemiast ning muuta haridus- ja koolitussüsteemid digiajastule vastavaks. Tegevuskavas tuuakse esile tehnoloogia potentsiaal personaliseerituma, paindlikuma ja õpilasekesksema õppetöö soodustamisel. Selle eesmärk on vähendada hariduses ebavõrdsust, mille põhjuseks on digipädevuse, asjakohastele vahenditele juurdepääsu ja töökindla internetiühenduse puudumine. Tegevuskavas rõhutatakse ka vajadust tugevdada haridus- ja koolitussüsteemides digivõimekust.

¹⁸ ELT C 212I, 26.6.2020, lk 9–14.

- (3) Euroopa sotsiaalõiguste samba¹⁹ esimene põhimõte näeb ette, et igapähele on õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvate õppele, et säilitada ja omandada oskusi, mis võimaldavad täiel määral ühiskonnaelus osaleda ja tööturul edukalt toime tulla. Samba 11. põhimõtte kohaselt on ebasoodsatest oludest pärit lastel õigus erimeetmetele, mis suurendavad võrdseid võimalusi. Nende põhimõtete tulemuslik rakendamine sõltub suuresti liikmesriikide otsusekindlusest ja tegutsemisest. ELi tasandi meetmed võivad siseriiklikke meetmeid täiendada; komisjon esitles oma panust Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas²⁰. Euroopa oskuste tegevuskavas²¹ on määratud kindlaks meetmed, millega aidatakse üksikisikutel ja ettevõtjatel arendada ja rakendada rohkem ja paremaid oskusi, tugevdades jätkusuutlikku konkurentsivõimet ja suurendades vastupanuvõimet kriisidele reageerimiseks, tuginedes COVID-19 pandeemia käigus saadud kogemustele; samuti tehakse ettepanek edendada teadus- ja innovatsioonimeetmetes teadusharidust. Nõukogu soovitusel Euroopa lastegarantii loomise kohta kutsutakse liikmesriike üles tagama abivajavatele lastele (s.t vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevatele lastele) tõhus ja tasuta juurdepääs haridusele ja koolipõhisele tegevusele. ELi lapse õiguste strateegias kutsutakse üles looma kaasavat ja kvaliteetset haridust. Pädevuste arendamise edendamine on üks eesmärke Euroopa haridusruumi kujundamisel, et „kasutada ära hariduse ja kultuuri kui töökohtade loomise, sotsiaalse õigluse ja kodanikuaktiivsuse tugejõudude täielik potentsiaal. Samuti pakuvad haridus ja kultuur meile võimalust kogeda Euroopa identiteeti kogu selle mitmekesisuses“²².
- (4) Kiiresti muutuv ja omavahel tihedalt seotud maailmas vajab iga inimene laialdasi pädevusi, mida tuleb kogu elu jooksul pidevalt edasi arendada. Elukestvas õppes arendatavaid võtmepädevusi käsitlevas Euroopa võrdlusraamistikus²³ määratletud võtmepädevuste eesmärk on luua alus võrdsema ja demokraatlikuma ühiskonna saavutamiseks. Võtmepädevused aitavad saavutada kaasavat ja kestlikku majanduskasvu ja sotsiaalset sidusust ning arendada edasi demokraatlikku kultuuri.
- (5) Nõukogu soovitusel võtmepädevuste kohta elukestvas õppes²⁴ märgitakse, et pädevuste arendamist hõlbustab eri õppekeskkondade ja -vahendite, sealhulgas digitaaltehnoloogia ja erinevate ülesannete kaasamine õppetöö korraldusse; haridustöötajate ja teiste õpiprotsesse toetavate sidusrühmade, sealhulgas perede toetamine; eri keskkondades omandatud võtmepädevuste hindamise ja valideerimise toetamine ja edasiarendamine ning koostöö tugevdamine hariduse valdkonnas ning hariduse ja muude valdkondade vahel laiema tegevusprogrammi raames.
- (6) Nõukogu soovitusel jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta²⁵ esitatakse ELi kutsehariduse, sealhulgas selle digiteerimise ja põimõppe kasutamise ajakohastatud poliitiline visioon.

¹⁹ COM(2017)250.

²⁰ COM(2021)102.

²¹ COM(2020) 274 final.

²² COM(2017)673.

²³ ELT C 189, 4.6.2018, lk 1–13, lisa.

²⁴ ELT C 189, 4.6.2018, lk 1–13.

²⁵ ELT C 417, 2.12.2020, lk 1–16.

- (7) Nõukogu järeldest tuleviku Euroopa õpetajate ja koolitajate kohta²⁶ tunnistatakse, et õpetajad, koolitajad ja koolijuhid on hariduse ja koolituse asendamatu edasiviiv jõud, kes tuleks kaasata haridus- ja koolituspoliitika kujundamisse ja kes peavad olema selle poliitika praktilisel rakendamisel sõltumatud, kuid kes vajavad ka toetust tervikliku lähenemisviisi näol põhikoolitusele, töösse sisseelamisele ja kutsealasele täiendusõppele.
- (8) Pandeemia suurendas pikaajalist muret laste ja noorte füüsilise, vaimse ja emotsionaalse heaolu pärast. Kõiki lapsi ja noori tuleks toetada tervisliku ja aktiivse eluviisi viljelemisel, soodustades eluaegseid positiivseid harjumusi, ning neil peaks olema võimalus osaleda mitmesugustes spordi- ja muudes füüsilistes tegevustes, mis arendavad motoorseid oskusi ning suurendavad vaimset ja emotsionaalset heaolu. Lapsed ja noored vajavad toetust vaimse ja emotsionaalse heaolu tagamiseks ka õppimise, sealhulgas suurema surve all õppimise ajal ning turvalise ja vastutustundliku veebikäitumise mõistmiseks. Toetust vajavad ka need õpilased, kellele eakaaslaste või koolitõõtjate toetus on pikemat aega kättesaamatu.
- (9) Põimõppega on formaalhariduses ja -õppes tegemist siis, kui kool, haridustõõtaja või õpilane kasutab õppeprotsessis rohkem kui ühte lähenemisviisi, kombineerides koolimaja ja sellest eemal asuvat muud füüsilist keskkonda (kaugõpe) ning erinevaid õppevahendeid, mis võivad olla digitaalsed (sh veebipõhised) ja mittedigitaalsed. Õpetajad ja koolid valivad need vahendid välja oma kutsealase hinnangu alusel ja hõlbustavad nende kasutamist osana kaasahaaravatest ja tõhusatest õppeülesannetest, mis toetavad pädevuste laiapõhjalist arendamist.
- (10) Õppimine erinevates keskkondades, sealhulgas koolis, kodus, vabas õhus, kultuuriobjektidel ja töökohtadel, võib lapsi ja noori motiveerida ning edendada nende pädevuste laiapõhjalist arendamist. See omakorda võib motiveerida neid mõistma formaalhariduse ja -õppe olulisust nende eluks ühiskonnas ning suurendada nende huvi kohalike ja üleilmsete küsimuste, näiteks keskkonna ja kliimamuutustega seotud küsimuste vastu.
- (11) Põimõppekäsitlus tunnistab kooli väärtust ühise ruumina, kus toimub isiklik ja sotsiaalne suhtlus, mis on maailma mõistmise ühe viisina oluline ka õppimiseks.
- (12) Põimõpe võib tänu erinevatele õppeülesannetele ja -vahenditele, mida see võib hõlmata, edendada pädevuste laiapõhjalist arendamist. Digitehnoloogia kasutamine, sealhulgas seadmete võrguside, võib hõlbustada õpilaste omavahelist suhtlemist ning eri õppeprogrammide ja muude teabeallikate kasutamist ja toetada õppimist erinevates keskkondades. Teadusaparatuuri, käsitõõvahendite, igapäevaelus leiduvate ja kasutatavate objektide, avaldatud tekstide ning kirjutamis- ja visuaalkunstivahendite täiendav kasutamine võib toetada loovust ja isiklikku eneseväljendust nii üksikisikuna kui ka koostõõs teistega.
- (13) Haridus on üks põhilisi inimõigusi ja üks lapse õigusi. Juurdepääs haridusele peab olema tagatud sõltumata hariduse andmise keskkonnast – koolimajas ja/või koolist eemal – ning olenemata õpilaste erinevatest isiklikest ja sotsiaalsetest oludest. Väljaspool pandeemia konteksti annab põimõpe võimaluse täiustada hariduse ja

²⁶ ELT C 193, 9.6.2020, lk 11–19.

koolituse kvaliteeti, asjakohasust ja kaasavust, näiteks parandada õppimisvõimalusi maapiirkondades ja äärealadel, sealhulgas äärepoolseimates piirkondades ja saartel, ning õpilaste jaoks, kes ei pruugi täisajaga koolis käia, nagu rändajad, noored hooldajad, terviseprobleemidega inimesed või haiglates ja hooldusasutustes elavad inimesed, kõrgetasemelises koolituses osalevad inimesed ja kutseõppes või tasustataval tööl olevad inimesed. Kõik keskkonnad ja õppevahendid peaksid olema vähemusrühmadele, puuetega lastele ja sotsiaalmajanduslikult ebasoodsast keskkonnast pärit lastele võrdselt kättesaadavad ning need ei tohiks põhjustada diskrimineerimist ega segregatsiooni.

- (14) Soodsate tingimuste tagamiseks eeldab põimõpe sidusat ja kogu süsteemi hõlmavat lähenemisviisi. See hõlmab erinevate eksperditeadmistega spetsialistide kaasamist ja kogukonnaga tehtava koostöö edendamist, mis soodustab ühist vastutust noorte arengu eest. Süsteemi meetmete tulemuslikkus põimõppe toetamisel sõltub ka ökosüsteemi eri elementide – haridusasutuste, haridusressursside valdkonna (tehnoloogia pakkujad, kirjastajad ja muude õppevahendite pakkujad), teadus-, haridus- ja koolitusasutuste ning kogukondade vaheliste suhete kindlaksmääramisest ja toetamisest.
- (15) Põimõpe on esmakutseõppes üldlevinud tava,²⁷ kuid pandeemiast tingitud piirangud vähendasid õppeasutuste ja organisatsioonide suutlikkust töökohapõhise õppe korraldamisel ning koolitajate ja mentoritega suhtluse säilitamisel, mõjutades praktikavõimaluste pakkumist. Praktiliste kogemuste omandamise võimaluste vähenemine rõhutas juba teada olevat vajadust tagada, et kutsehariduses ja -õppes kasutataks ära digitehnoloogiat, sealhulgas digitaalseid seadmeid ja õppeplatvorme, e-portfelle ning täiendatud reaalsust ja virtuaalreaalsust simulatsioonide tarbeks. Samuti tõi see veel kord esile vajaduse mõista ja koordineerida digitehnoloogia kasutamist õppimiseks eri õpikeskkondades (nt koolis kohapeal või praktika käigus).
- (16) Mitteformaalse õppe tähtsus ja asjakohasus on noorsootöö, vabatahtliku tegevuse ja rohujuure tasandi spordi valdkonnas saadud kogemuste põhjal ilmne. Mitteformaalsel õppel on oluline roll vajalike suhtlus-, väljendus- ja kognitiivsete oskuste, sealhulgas loovuse arenemisel, mis aitab noortel täiskasvanuks saada, aktiivse kodanikuna tegutseda ja tööelu alustada²⁸. Uute õppimisviiside kindlaksmääramine hõlmab paremat koostööd formaalse ja mitteformaalse õppe asutuste vahel²⁹.
- (17) Käesolevas soovitusel järgitakse täielikult subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet,

SOOVITAB KÄESOLEVAGA LIIKMESRIIKIDEL TEHA JÄRGMIST:

- (1) Toetada COVID-19 kriisist saadud õppetundide põhjal haridus- ja koolitussüsteemide taastamist ja valmisolekut, käsitledes pandeemia tagajärgi õpilastele, õpetajatele ja teistele haridustöötajatele, ning töötada välja pikaajaline strateegiline lähenemisviis põimõppele kooskõlas käesolevas soovitusel esitatud

²⁷ Esmakutseõpe toimub tavaliselt keskkooli astmes ja sellele järgnevas astmes ning eelneb tööle astumisele. Seda pakutakse kas koolikeskkonnas (peamiselt klassiruumis) või töökeskkonnas, näiteks koolituskeskustes ja ettevõtetes, sõltuvalt riigi haridus- ja koolitussüsteemist ning majanduse struktuurist.

²⁸ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9624-2017-INIT/et/pdf>

²⁹ 2015/C 172/03

põhimõtetega³⁰. Jagada häid tavasid ja laiendada nende kasutamist, tuginedes pandeemia ajal kasutusele võetud või katsetatud edukatele uuendustele.

- (2) Toetada õpilasi, kaaludes järgmiste meetmete võtmist:

Vahetu reaktsioonina kriisile

- (a) Pakkuda täiendavaid õppimisvõimalusi ja sihipärast tuge õpilastele, kellel on õpiraskused või hariduslikud erivajadused, kes kuuluvad ebasoodsas olukorras olevatesse rühmadesse või keda õppetöös toimunud häired on muul viisil mõjutanud. See võiks hõlmata näiteks suuremat individuaalset toetust ja juhendamist, mentorlussüsteeme (sh õpilastevahelist mentorlust), täiendavat õppeaega kooliaasta ja/või koolivaheaja jooksul, juurdepääsu täiendavatele õpikeskkondadele, nagu avalikud raamatukogud ja kogukonnaruumid, ning kooliväliseid teenuseid koos pedagoogilise toega.
- (b) Tähtsustada õpilaste ja nende perede füüsilist ja vaimset heaolu. See võiks hõlmata vaimse tervise suuniste väljatöötamist; õpilaste heaolu tagamise ja kiusamise tõkestamise poliitika kajastamist kooli eesmärkides ning järelevalve- ja kvaliteeditagamisprotsessides (osana korrapärasest kvaliteedi tagamisest või koolide inspekteerimisest või pandeemiaga seoses koolide olukorra erihindamiste käigus); spetsiaalsete töötajate määramist või juurdepääsu hõlbustamist kvalifitseeritud vaimse tervise spetsialistidele ning tugitöötajatele ja -teenustele.
- (c) Edendada õpilaste ja nende perede digipädevuste ning haridussüsteemi digivõimekuse arendamist, ergutades koolide ja kogukondade tasandil investeringuid kättesaadavatesse seadmetesse ja ühenduvusse ning pakkudes võimalusi digioskuste arendamiseks, sealhulgas kasutades tehnoloogiat nii iseseisvaks kui ka ühisõppeks. Viia ellu riiklike kavade ning taaste- ja vastupidavusraha kavade ette nähtud investeringud ja reformid, et tagada kõigile õpilastele juurdepääs vajalikele seadmetele ja õppimisvõimalustele.

Taastumise ning hariduse ja koolituse pikemaajalise valmisoleku toetamiseks:

- (3) Uurida võimalusi töötada põhi- ja keskhariduse astme jaoks välja lähenemisviis põimõppele, millest saaksid kasu kõik õpilased, ning tagada püsiv positiivne mõju õpetamisele ja õppimisele, mis on kohandatud vastavalt õpilaste vanusele, suutlikkusele ja õpieesmärkidele. See võiks hõlmata koolimajas toimuva õppe ja kaugõppe kombineerimise edendamist, et tagada suurem paindlikkus ja luua õppimiseks sobivad tingimused, võttes arvesse erinevaid vajadusi, mis tulenevad erinevatest sotsiaalmajanduslikest ja elamistingimustest; õppevahendite arendamise ja õppeprotsessis kasutuselevõtmise edendamist, et pakkuda võimalusi uurimistööks ja eneseväljenduseks, sealhulgas teaduspädevuse arendamiseks; eri keskkondades õppimise toetamist; ühelt poolt õpetaja ja õpilase juhitud õppe ning teiselt poolt koostööpõhise ja iseseisva õppimise vahel sobiva tasakaalu loomist; õppemeetodite katsetamist, et muuta uued võimalused atraktiivseteks ja paremateks õppimislahendusteks nii õpilaste kui ka õpetajate jaoks.

³⁰ Komisjoni talituste töödokumendis esitatud põimõpperaamistikku saab kasutada alusena konkreetsetele meetmetele, mida kohandatakse vastavalt riigi oludele.

(4) Kasutada põimõpet ühe võimalusena toetada õpilaste iseseisvust ja personaliseeritud õpet (võttes arvesse õpilaste vanust, suutlikkust ja konkreetseid õpivajadusi) ning arendada nende isiklikku, sotsiaalset ja õpipädevust (üks kaheksast elukestva õppe võtmepädevusest,³¹ mida on edasi arendatud isikliku, sotsiaalse ja õpipädevuse Euroopa raamistikus LifeComp³²).

(5) Toetada õpetajaid, kaaludes järgmiste meetmete võtmist:

Vahetu reaktsioonina kriisile:

- (a) Toetada õpetajate digioskuste täiendamise kursuseid, programme ja vahendeid³³. Töötada välja ja levitada veebipõhiseid ja koolis kohapeal kasutatavaid pedagoogilisi mooduleid ja vahendeid, et aidata õpetajatel kohandada oma õpetamismeetodeid põimõppe läbiviimiseks, tuginedes õpetajate kogemustele ja tagasisidele, ning arutada õpetajatega uute vahendite ja materjalide kasutamist.
- (b) Pöörata rohkem tähelepanu õpetajate, koolijuhtide ja muude haridustöötajate heaolule. See võiks hõlmata lihtsamat juurdepääsu kvalifitseeritud vaimse tervise spetsialistidele ning tugitöötajatele ja -teenustele, stressi leevendamiseks vastastikuse toetamise korraldamist ning õpetajate põhikoolituse ja täienduskoolituse programmide raames paremaid koolitusvõimalusi vastupanuvõime/vaimse heaolu valdkonnas.
- (c) Rakendada või värvata täiendavaid töötajaid, et koolis ja koolivälises tegevuses jääks rohkem aega individuaalseks toetamiseks.

Õpetajate taastumise ja pikemaajalise valmisoleku toetamiseks:

- (d) Integreerida põimõppe korraldamine riikliku õpetajate põhikoolituse³⁴ ja täienduskoolituse³⁵ programmidesse, et aidata haridustöötajatel kohandada õppe korraldust vastavalt tööalasele kontekstile ning saavutada pädevus õppimise hõlbustamiseks mitmesuguste sise- ja väliskeskondade, vahendite ja ülesannete kasutamisel.
- (e) Tagada juurdepääs pädevuskeskustele ja asjakohastele ressurssidele, mis suunavad ja tõhustavad õppetöö korraldamist ja hõlbustamist. Toetada haridus- ja koolitustöötajaid nende konkreetses kontekstis sobiva põimõppekäsituse

³¹ ELTC 189, 4.6.2018, lk 1–13.

³² LifeComp hõlmab kolme omavahel seotud pädevusvaldkonda, milleks on isikliku, sotsiaalse ja õpipädevuse valdkond. Igas valdkonnas on kolm pädevust: eneseregulatsioon, paindlikkus, heaolu (isikliku pädevuse valdkond), empaatia, suhtlemine, koostöö (sotsiaalse pädevuse valdkond), arengule orienteeritus, kriitiline mõtlemine ja õppimise juhtimine (õpipädevuse valdkond). LifeCompi pädevused on vajalikud kõigis eluvaldkondades ning neid saab omandada kogu elu jooksul formaalse, informaalse ja vabahariduse kaudu. <https://ec.europa.eu/jrc/en/lifecomp>

³³ 2021. aasta oktoobris käivitab Euroopa Komisjon uue õpetajatele mõeldud abivahendi SELFIE, mis võib aidata õpetajatel planeerida oma digipädevuste arendamist.

³⁴ Formaalõpe tunnustatud kvalifikatsiooni omandamiseks ja õpetajana töötamiseks. Õpetajate põhikoolitust pakuvad tavaliselt kõrgkoolide pedagoogikaosakonnad või sõltumatud õpetajakoolituse asutused (vt sõnastik komisjoni talituste töödokumendis).

³⁵ Täiendav õpe spetsialisti karjääri mis tahes etapis eesmärgiga oma kutsealast tegevust täiustada (vt sõnastik komisjoni talituste töödokumendis).

väljatöötamisel, kasutades selleks töötajate vahetusi ja vastastikust õppimist, võrgustikke, koostööprojekte ja praktikakogukondi.

- (f) Töötada välja suunised uute lähenemisviiside kohta hindamisele ja lõpueksamitele koos sobivate abivahenditega kujundava ja kokkuvõtliku hindamise jaoks, mida saab kasutada eri haridus- ja koolitusastmetel ning nii koolipõhises õppekeskkonnas kui ka kaugõppekeskkonnas.
- (g) Julgustada haridustöötajaid osalema uurimisprojektides ja teadusuuringutes, sealhulgas katsetama ülesandeid teistes õpikeskkondades ja digitehnoloogia kasutamist õppimise toetamiseks.

(6) Toetada koole, kaaludes järgmiste meetmete võtmist:

Vahetu reaktsioonina kriisile:

- (a) Pakkuda vahendeid ja ressursse põimõppeks ning anda koolidele juhiseid selle kohta, kuidas neid kasutada³⁶.
- (b) Toetada taristu ja ressurssidega seoses tulemuslikke partnerlussuhteid eri haridusasutuste, sealhulgas ettevõtluse, kunstide, kultuuripärandi, spordi ja looduse valdkonnas hariduse pakkujate, kõrgharidus- ja teadusasutuste, haridusressursside valdkonna (sealhulgas tehnoloogia pakkujad, kirjastajad ja muude õppevahendite pakkujad) ning haridusalaste teadusuuringute asutuste vahel.
- (c) Toetada koole nende kaasamisstrateegiate ja -tavade hindamisel ning puuduste kõrvaldamiseks vajalike meetmete rakendamisel, sealhulgas ELi vahendeid kasutades³⁷.

Pikemaajalise taastumise toetamiseks ja organisatsiooniliste muutuste suutlikkuse suurendamiseks

- (d) Investeerida koolide ja kaugõppekeskkondade kiirese internetiühendusse, kuna sellest sõltub veebipõhine õpe.
- (e) Võimaldada piisavat autonoomiat kooli tasandil (koolinõukogude ja koolijuhtide poolt) otsuste tegemisel, et hõlbustada innovatsiooni, reageerimisvõimet ja kohalike vajadustega kohandumist.
- (f) Toetada koolijuhte organisatsiooniliste muutustega toimetulekul, pakkudes täienduskoolitust ja suuniseid koolijuhi rolli täitmiseks. Toetada koole ja nendega seotud hariduse pakkujaid strateegilistes plaanides põimõppekäsituse kaalumisel, mis võib hõlmata enesehindamisvahendite kasutamist.

³⁶ Abivahend SELFIE võib toetada koole oma hetkeolukorra ja -vajaduste analüüsimisel ning nende kohta tõendite kogumisel. Abivahend on modulaarne ja iga kool saab seda kohandada, et võtta arvesse oma konkreetset konteksti.

³⁷ Euroopa koolidele ettenähtud veebipõhine töövahend kaasava hariduse edendamiseks ja koolist väljalangemise vastu võitlemiseks pakub koolidele hulgaliselt ressursse ja praktilisi näiteid ning enesehindamisvahendit.

- (g) Toetada dialoogi ja võrgustikutööd eri sidusrühmade vahel, kes osalevad nii koolis kui ka kaugõppe vormis toimivas õppetöös, et saada tagasisidet ja ideid edasiseks arenguks erinevatest allikatest. See peaks hõlmama ka dialoogi, suuniseid ja strateegiaid laste ohutuse, turvalisuse ja eraelu puutumatus kaitsmiseks digitaalmaailmas.
 - (h) Pöörata koolide sisemise ja/või välishindamise ja kvaliteedi tagamise mehhanismide raames tähelepanu õppekeskkondade ja -vahendite kombineerimisele, hõlmates muude teenuseosutajate kui kooli hindamise või nende kaudu toimuva hindamise.
- (7) Kasutada täielikult ära ELi rahalisi vahendeid ja eksperditeadmisi, eelkõige programmi „Erasmus+“, taaste- ja vastupidavusrahatut, ESF+, Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), programmi „Digitaalne Euroopa“, programmi „Euroopa horisont“ ja tehnilise toe instrumenti, et viia ellu reforme ja investeerida taristusse, abivahenditesse ja pedagoogikasse eesmärgiga suurendada vastupanuvõimet ja koolide valmisolekut tulevikuks.
- (8) Investeerida poliitikaküsimuste ja algatuste mõju jälgimisse, uurimisse ja hindamisse, et tugineda saadud kogemustele ja saada teavet edaspidiste poliitikareformide jaoks, sealhulgas tuginedes õpilaste kogemustele ja kogutud andmetele, et töötada välja parimad tavad ja kohandatud tehisintellektilahendused paremate õppeprogrammide kavandamiseks.
- (9) Luua asjakohane raamistik käesoleva soovitus rakendamiseks, võttes Euroopa lastegarantii rakendamise riiklikes tegevuskavades arvesse põimõpet toetavaid meetmeid.

KUTSUB KOMISJONI ÜLES TEGEMA JÄRGMIST:

1. Toetama soovitus rakendamist, hõlbustades vastastikust õppimist ja teabevahetust liikmesriikide ja kõigi asjaomaste sidusrühmade vahel järgmise kaudu:
 - 1.1. strateegiline raamistik üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030)³⁸;
 - 1.2. uus Euroopa digiõppe keskus ja uus strateegiline dialoog liikmesriikidega, mis seatakse sisse digiõppe tegevuskava 2021–2027 raames selleks, et toetada valdkondadevahelist koostööd digiõppe valdkonnas;
 - 1.3. ELi haridus- ja koolitusala veebiplatvormid ja -kogukonnad, sealhulgas School Education Gateway, eTwinning ning Euroopa koolidele ettenähtud veebipõhine töövahend kaasava hariduse edendamiseks ja koolist väljalangemise vastu võitlemiseks.
2. Toetama ressursside arendamist koostöös liikmesriikidega, näiteks:
 - 2.1. tõendus põhine juhendmaterjal õppe kavandamise ja koolide korraldustavade kohta seoses põimõppega, sealhulgas digitaalsete abivahendite, õppimise hindamise ja

³⁸ ELT C 66, 26.2.2021, lk 1–21.

valideerimise viiside ning andmekaitse, eraelu puutumatuse ja ohutuse kohta põimõppe kontekstis;

2.2. tulevase Euroopa digitaalse õpisisu raamistiku potentsiaali kasutamine

selleks, et toetada kvaliteetse digitaalse õpisisu loomist ja jagamist digiõppe tegevuskava 2021–2027 raames.

3. Toetama haridustöötajate ja muude sidusrühmade kutsealase arengu võimalusi,
 - 3.1. pakkudes õpetajatele, koolitajatele, koolijuhtidele ja õpetajatekoolituse pakkujatele School Education Gateway platvormi raames avatud e-kursusi põimõppe kohta ning edendades nende kursuste laialdast kasutamist koolide töötajate seas;
 - 3.2. jagades programmi „Erasmus+“ töötajate vahetuste, projektide ja võrgustike häid tavasid, sealhulgas eTwinningu veebikogukonna, programmi „Erasmus+“ raames loodavate „Õpetajate akadeemiate“ ja kutseoskuste tippkeskuste kaudu;
 - 3.3. käivitades uue õpetajatele mõeldud veebipõhise abivahendi SELFIE, et aidata õpetajatel analüüsida oma digipädevusi ja planeerida nende arendamist. See tugineb SELFIE abivahendile kogu kooli digiplaneerimise jaoks, mis võib aidata toetada tõhusaid põimõppekäsitusi, sealhulgas kutsehariduses ja -õppes.
4. Toetama Euroopa haridusruumi raames algatusi, mille eesmärk on arendada edasi ja edendada kaasavat ja võrdsetel võimalustel põhinevat kvaliteetset haridust ja elukestva õppe võimalusi kõigi jaoks, eelkõige seoses selliste õpilaste kaasamisega, kelle olukord mõjutab nende juurdepääsu konkreetsetele õppekeskkondadele ja -vahenditele, ning selliste õpilaste kaasamisega, kes vajavad õppeprotsessis sihipärast toetust.
5. Jätkama liikmesriikide toetamist reformide läbiviimisel, mille eesmärk on parandada kooliharidussüsteemide kvaliteeti ja kaasavust ning toetada nende digivalmidust kooskõlas digiõppe tegevuskava 2021–2027 eesmärkidega.
6. Käsitlema Euroopa haridusruumi ja digiõppe tegevuskava 2021–2027 korrapärase eduaruannete raames põhi- ja keskkoolihariduse põimõppekäsituse arendamist.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*